

מפתחמי רבנו הזקן:

אִין לָנוּ מִשְׁגַּג, עַד כַּמָּה
יָקָר אֶצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ.
הוּא גוֹמֵחַ שֶׁל יְהוּדִי.

(היום יום, כט אלול)

רַבֵּנוּ הַזָּקֵן כּוֹתֵב בְּסִדּוּרוֹ:

נֶכוֹן לומר קֹדֶם הַתְּכַלָּה "הֲרִינִי מְקַבֵּל עָלַי
מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל וְאַהֲבַת לִרְעָה כְּמוֹהָ".
זֶאת אוֹמֶרֶת אֲשֶׁר מִצְוֹת אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל
הִיא שֶׁעַר הַכְּנִיסָה, אֲשֶׁר דֶּרֶךְ בּוֹ יָכוֹל הָאָדָם
לָבוֹא לִפְנֵי הַשֵּׁם אֱלֹקִים לְהִתְפַּלֵּל, בְּזִכּוֹתֶיהָ
תִּתְקַבֵּל תְּכַלֵּת הַמַּתְפַּלֵּל. (הַיּוֹם יוֹם, ב תַּמּוּז)

בְּנֵי יֶלֶד בּוֹכָה

הָאָדָמוֹר הָאֲמָצְעִי, רַבִּי דּוֹבֶעַר, הָיָה יָדוּעַ בְּכָשֶׁר הַהֶעֱמָקָה הַבִּלְתִּי רָגִיל שְׁלוֹ. כְּשֶׁהָיָה עוֹסֵק בְּעֵנִין כָּל־שָׂהוּ הָיָה שָׁקוּעַ בּוֹ לְגִמְרֵי מַבְלִי לְדַעַת מָה קוֹרָה סְבִיבוֹ. פֶּעַם, כְּשִׁישָׁב וְלָמַד בְּבֵיתוֹ, נָפַל בְּנוֹ הַפְּעוּט מֵעֲרִיסָתוֹ וּפָרָץ בְּבָכִי. אוֹלָם אָבִיו הָיָה שָׁקוּעַ כָּל כָּף בְּלִמּוּדוֹ, עַד שֶׁלֹּא שָׁמַע כָּלֵל אֶת הַבָּכִי. בְּקוֹמָה הָעֲלִיוֹנָה הִתְגוֹרָר אָבִיו, אָדָמוֹר הַזָּקֵן, רַבִּי שְׁנִיאָוֹר זְלַמֵּן מְלִיאָדִי. אִף הוּא יָשָׁב בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וְעַסָּק בַּתּוֹרָה, אִף הוּא שָׁמַע אֶת הַבָּכִי וַיֵּרֶד לְמַטָּה וְהִרְגִּיעַ אֶת הַתִּינוֹק. לְאַחֵר מָכּוּ הָעִיר לִבְנוֹ, שֶׁלֹּא זֶה הַדֶּרֶךְ לִהְיוֹת שָׁקוּעַ בְּעֵנִינִים נְעֲלִים עַד כִּדִּי כֹף שֶׁלֹּא שׁוֹמְעִים אֶת קוֹל בָּכִיו שֶׁל יֶלֶד.

הוֹסִיף עַל כָּף הַרְבֵּי מְלִיּוּבֵאֵיטֶשׁ: יֵשׁ בְּכָף לֶקַח חָשׁוּב עֲבוּרָנוּ. אֲפִלוּ אָדָם הָעוֹסֵק בְּעֵנִינִים הֲכִי נְעֲלִים וַחֲשׁוּבִים, חִיבָת לִהְיוֹת אֲזִנּוֹ כְּרוּיָה לַבָּכִי הַפְּנִימִי שֶׁל נִשְׁמוֹת יְהוּדִיּוֹת, תִּינוֹקוֹת שֶׁנִּשְׁכָּחוּ וְנִכְלָלוּ מֵעֲרִיסָתָם. חוֹבָה לְגִשֵּׁת לְאוֹתָם יְהוּדִים, לְקַרְבָּם וּלְהַשִּׁיבָם אֶל חִיק יְהוּדוּתָם.

אוכלים באמת

אחד מחסידי אדמו"ר הזקן, היה יהודי עשיר ומכניס אורחים נפלא. בביתו עמדו חדרים מיוחדים לרשות האורחים, וכל אורח היה זוכה בארוחה דשנה וביחס חם ולבבי. בעל הבית אף נהג ללוות את אורחיו בלקחתם, והיה מעניק לכל אחד מהם נדבה מתאימה.

פעם אחת התארח אצלו הרבי, וכשראה את מעשיו, שבח מאוד את הכנסת האורחים שלו. בעל הבית, שהיה חסיד אמת, הרפין את ראשו ואמר, שהוא אינו מרגיש שמעשיו נעשים לגמרי בצורה אמתית, רק לשם המצוה. הוא חושש שיש לו פניות (מטרות) צדדיות (כמו למשל ספיקה, כבוד וכדומה).

נענה הרבי ואמר: "אבל העניינים אוכלים באמת, בלי שום פניות צדדיות..." כלומר, פשעוזרים ליהודי, הדבר הכי חשוב הוא, לראות את התוצאה - מה קבל אותו יהודי, ומה הוא מרגיש.

רַבֵּנוּ הַזֶּקֶן אָמַר בְּשֵׁם רַבּוֹ הַמֶּלֶךְ מִמְדַּר־יִטֵּשׁ בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב:

”וְאַהֲבַת לִרְעָה כְּמוֹה’ הוּא פְּרוֹשׁ וּבְאוֹר
עַל ‘וְאַהֲבַת אֶת הַשֵּׁם אֱלֹקֶיהָ’. מִי שֶׁאוֹהֵב
יְהוּדִי - אוֹהֵב אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.
שֶׁהָרִי בִּיהוּדִי מְצוּי חֶלֶק אֱלֹקָה מִמַּעַל,
וּמִי שֶׁאוֹהֵב יְהוּדִי, אֶת הַפְּנִימִיּוֹת שָׁבוּ,
אוֹהֵב מִמִּלָּא אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.”

(היום יום, יב מנחם אב)

בְּדַבָּרִי גְדוּלִי הַחֲסִידוֹת

אָנוּ מוֹצְאִים כַּמָּה וְכַמָּה הַדְּרָכוֹת כִּי צַד לְהִגִּיעַ לְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית לְכָל יְהוּדֵי מִמָּשׁ. רַבְּנוּ הִזְקוּ מִבָּאָר (לְקוּטֵי תוֹרָה, נִצְבִּים מַד, א) שֶׁעַל הָאָדָם לְהִתְבּוֹנֵן בְּכָה, שֶׁהוּא עֲצָמוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת מְשָׁלֵם בְּלִי זוּלָתוֹ: "הִנֵּה כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם קוֹמָה אַחַת שְׁלֵמָה, וּכְלָלוֹת נִשְׁמוֹתֵיהֶם נִקְרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל... וְלָכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָּה 'הוּא שְׁכַל רוּחַ בְּכָנִי כָּל אָדָם', לְפִי שֵׁישׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּחִינּוֹת וּמִדְּרָגוֹת מָה שֶׁאֵין בְּחִבְרוֹ, וְכֵלָם צְרִיכִים זֶה לָזֶה. וְנִמְצָא שֵׁישׁ יִתְרוֹ וּמַעֲלָה בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁגִּבּוּהַ מִחִבְרוֹ וּחִבְרוֹ צָרִיךְ לוֹ".

רַבְּנוּ הִזְקוּ מִבִּיא עַל כָּה מִשָּׁל מִגּוּף הָאָדָם: "כְּמִשָּׁל הָאָדָם שֶׁהוּא בֹּעַל קוֹמָה בְּרָאשׁ וְרַגְלִים, שֶׁאִי שֶׁהִרְגָּלִים הֵם סוּף הַמִּדְרָגָה וּלְמַטָּה, וְהָרָאשׁ הוּא הָעֲלִיוֹן וּמַעֲלָה מִמֶּנּוּ, מְכַל מְקוֹם הָרִי בְּבַחֲיָנָה אַחַת יֵשׁ יִתְרוֹ וּמַעֲלָה לְרַגְלִים, שֶׁצָּרִיךְ לְהֵלֵךְ בָּהֶם, וְגַם הֵם מַעֲמִידֵי הַגּוּף וְהָרָאשׁ... וְנִמְצָא שֶׁאֵין שְׁלֵמוֹת לְהָרָאשׁ בְּלִתֵּי הַרְגְּלִים".

מעלת אהבת ישׂראל

פעם אחת ישבו בהתועדות חסידי אדמו"ר הזקן, וישב עמם גם בנו, רבי דובער, שזכה לימים 'אדמו"ר האמצעי'. במהלך ההתועדות הרים אחד החסידים כוסית 'משקה' ואמר: "זכני השם שתהיה לי אהבת השם אמתית". הרים רבי דובער גם כו כוסית ואמר: "זכני השם באהבת ישראל אמתית".

התעורר ופוח בין המתועדים, איזו משתי האהבות גדולה יותר, אהבת השם או אהבת ישראל. אלה אומרים שאהבת השם גבוהה לאין ערוך מאהבת ישראל, ואלה אומרים שאהבת ישראל היא למעלה מאהבת השם. לא הצליחו החסידים להגיע לברור הענין, והחליטו לשאול את רבנו הזקן.

ענה הרבי: "אהבת השם ואהבת ישראל שתיהן כאחת חקויות בנשמתו של כל יהודי. אולם מקרא מלא דבר הכתוב: 'אהבתי אתכם אמר השם', הרי שגדולה אהבת ישראל, שאוהבים את מה שהאוהב אוהב".

אהבה תמידיית

אדם"ר הזקן אמר פעם לבנו, רבי דובער, האדם"ר האמצעי, שאצל חסידים נחקקה בלבם מדת אהבת ישראל.

באותו זמן שררה בין החסידים אהבה גדולה יותר מאהבת אחים, והיו החסידים מתברכים שאהבת האחים תהיה כמו אהבת החסידים...

רבנו הזקן היה מאוד שבע-רצון ממצב החסידים באהבת רעים. "ברם", סיים רבנו הזקן, "אין זה מגיע כלל לאהבת ישראל שהבעל שם טוב רצה - שתהיה לאדם מסירות נפש עבור כל יהודי אחר, גם על יהודי שאין הוא מכירו כלל..."

סיים אדם"ר האמצעי ואמר: "דברים אלה של בעל התניא, הדליקו נר תמיד של אהבת החסידים, ובזה יזכו להכל פני משיח צדקנו".